

מרץ 2022

ניצול של המערכת הפיננסית להלבנת הון שמקורו בתשלום דמי חסות

תקציר מנהלים

מסמך זה מומלץ לקריאה בעיקר עבור :

- גורמי הנהלה בגופים פיננסיים
- קציני ציות
- ממונים למניעת הלבנת הון בארגונים
- רגולטורים בתחום הפיננסי
- גופי אכיפה
- המוסד לביטוח לאומי ורשות המסים
- משרדי הכלכלה והתעשייה
- משרד הרווחה והביטחון הכלכלי
- רואי חשבון
- הממונה על נותני שירותי עסקי
- רשות התאגידים

תופעת סחיטת דמי החסות גברה בשנים האחרונות והיא מעצימה כלכלית את העבריינים העוסקים בתחום, מגבירה את אחיזת כוחם של ארגוני הפשיעה ומשליכה רבות על תחושת הביטחון של הציבור. במסגרת הערכת הסיכונים הלאומית של רשויות האכיפה בישראל שפורסמה בנובמבר 2021 באתר הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור¹ (להלן: "הרשות") דורגה התופעה בסיכון גבוה.

סחיטת דמי חסות (סד"ח) באה לידי ביטוי ביצירת שליטה טריטוריאלית באמצעים של

סחיטה המתבצעת על ידי יחידים או קבוצות פשיעה מאורגנות. התופעה מביאה לעלייה באירועי האלימות, לפגיעה כלכלית בקורבנות וכן פוגעת בתחרות ובצמיחה הכלכלית עקב קריסת עסקים או לחלופין הדרת משקיעים מפעילות עסקית במקום בו סחיטת דמי חסות הפכה לתופעה נפוצה.

על פי הערכות גופי האכיפה, סכומי הגבייה נעים בין אלפי שקלים לעשרות אלפי שקלים בחודש מכל קורבן ומצטברים לכל הפחות למאות מיליוני שקלים מדי שנה, המשמשים את ארגוני הפשיעה להמשך הפעילות הפלילית או מולבנים על ידם בשיטות שונות, לרבות שימוש במערכת הפיננסית. דמי החסות משולמים בכפייה על ידי הקורבן ב"תמורה" לכך שהעבריין הסוחט לא יפגע בעבודתו השוטפת, יאפשר אספקה סדירה של משלוחים, ימנע מגרימת נזק לעסקיו, או מפגיעה פיזית בקרבן וקרוביו, ברכושו, בעובדיו ובלקוחותיו.

בנוסף, קיימים מקרים בהם עברייני עושה שימוש במוניטין העברייני שצבר, על מנת למנוע מגורמים עסקיים לגשת למכרזים אליהם הוא עצמו ניגש או לבצע פעילות עסקית אשר פוגעת באינטרסים של אותו עברייני. בדו"ח בנושא סחיטת דמי חסות של משרד האו"ם למאבק בסמים ופשיעה עולה כי תופעת סחיטת דמי החסות נוגעת במגוון רחב של סוגי עסקים: אתרי בנייה, בתי מלון, מסעדות, תעשיות בגדים, מזון, אתרי פסולת ועוד. בישראל נצפית גם פגיעה באזרחים פרטיים הנדרשים לשלם חסות כדי להימנע מפגיעה ברכושם (למשל: "שמירה" על רכבים).

¹ https://www.gov.il/blobFolder/dynamiccollectorresultitem/nra-enforcement-bodies-2021/he/periodic-docs_nra_enforcement_bodies_2021.pdf

לאור היקפי התופעה, השלכותיה על ירידה בתחושת הביטחון של הציבור והפגיעה בפעילות הכלכלית התקינה במשק, ישנו צורך להעמיק את ההיכרות עם התופעה ולנתח את ההיבטים הפיננסיים שלה והאופן בו כספים המופקים מסחיטת דמי חסות מולבנים באמצעות המערכת הפיננסית.

מטרת המסמך לתת כלים לזיהוי התופעה על סמך איתור דפוסי פעילות פיננסית חריגה ולסייע בהתמודדות עמה, על ידי היכולת לזהות טיפולוגיות הלבנת הון ודגלים אדומים אשר עשויים להצביע על פעילות פיננסית שמקורה בעבירות סד"ח.

רקע

סחיטת דמי חסות (סד"ח) מתייחסת למצב בו עבריין כופה "הסדר" על קורבן המתחייב לשלם לאותו עבריין, על מנת שלא יגרום לו נזק כלכלי או פיזי. מדובר ביחידים או קבוצות פשיעה מאורגנות הפועלים בשטח גיאוגרפי מסוים, מאתרים את

הקורבן בשטח זה ודורשים ממנו תשלומים - **דמי חסות**. ב"תמורה" לתשלום, מובטחת לקורבן הגנה מפגיעה ברכושו או בו בדיעה שההגנה היא בעיקר מפני הסוחטים.

בחקיקה בישראל אין הגדרה ייחודית לעבירות סחיטת דמי חסות. חוק העונשין כולל שלושה סעיפים של עבירות סחיטה:

- סחיטה בכוח (סעיף 427 לחוק העונשין).
- סחיטה באיומים (סעיף 428 לחוק העונשין).
- נטילת נכסים לשם סחיטה (סעיף 430 לחוק העונשין).

שלוש העבירות שצוינו לעיל הן "עבירות מקור" המנויות בתוספת הראשונה לחוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000.² רוב מקרי סחיטת דמי החסות מתייחסים לסחיטה באיומים.³

מדו"ח מרכז המחקר והמידע של הכנסת עולה ביחס להיקף התופעה ופיזור הגיאוגרפי, כי בעשרת החודשים הראשונים של 2020 נפתחו 105 תיקי חקירה ביחס לעבירות של סחיטת דמי חסות, כאשר שני המחוזות המובילים הינם מחוז צפון (39% מהתיקים) ומחוז חוף עם 18% מהתיקים. יצוין, כי קיים קושי בהשוואה לתקופות מקבילות כיוון שכאמור לעיל לעבירות סד"ח אין סעיף עבירה מיוחד ולכן הן נכללות תחת עבירות סחיטה.

עוד עולה על פי הדו"ח, כי קורבנות הסחיטה הם בתי עסק, מוסדות ציבור, אישי ציבור, ואנשים פרטיים. מדובר בעבירה חוזרת ונשנית הנעשית על פני פרק זמן ממושך. כלומר, אין מדובר בתופעה חד פעמית, אלא התשלומים בגינה מבוצעים לאורך תקופה ארוכה, באופן תדיר, על פי "הסדר" שנקבע בין הצדדים המעורבים.

כמו כן, עברייני סד"ח נוקטים בשיטות פעולה שונות, בהן: איומים **מרוזמים ולא בצורה מפורשת** וליווי **עבירות הסחיטה בעבירות נוספות**, כגון: הפעלת אלימות, הלבנת הון ושימוש בחשבוניות פיקטיביות. עוד עולה כי בקבוצות הפשיעה המבצעות סחיטת דמי חסות קיימת לעיתים חלוקת תפקידים בתוך קבוצת הפשיעה, כמו גם מערכת ענישה והרתעה כלפי קורבנות.

² סעיף 2 לחוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000.

³ https://fs.knesset.gov.il/globaldocs/MMM/9ff0f93a-91c6-eb11-8125-00155d0af32a/2_9ff0f93a-91c6-eb11-8125-00155d0af32a_11_18237.pdf

קיימים סוגים שונים של סחיטות דמי חסות, במסגרת זאת בולטים:

- **סד"ח "רגיל" כלפי עסקים** – סחיטה המבוצעת באופן גלוי ובלתי מרומז כלפי בתי עסק שונים, כגון: מסעדות, קבלנים מוסכים ועוד. לדוגמא: [בפברואר 2020 פורסם כי משטרת ישראל הגישה כתבי אישום נגד שני צעירים שסחטו דמי חסות מבעלי עסקים באזור הצפון](#). מעשי הסחיטה כללו שימוש בירי והשלכת מטענים על בתי העסק, בתים פרטיים ורכבים, ובנוסף איומים בפגיעה בהם ובילדיהם.
 - **סד"ח בכסות של מתן שירותי שמירה** במסגרתו דורשים העבריינים דמי חסות בדמות כפיית מתן שירותים על ידי חברות שמירה לגיטימיות לכאורה, הרשומות ברשם החברות. לרוב, שירותי השמירה כלל לא ניתנים ובמקרים רבים חברות השמירה משמשות **להלבנת כספי העבירה**. תחום הפעילות הבולט של חברות אלו הינו ענף הבנייה והתשתיות.
 - **סד"ח כלפי מוסדות ציבור, גופי שלטון מקומי וחברות ממשלתיות** – עברייני הפועל מול עובד ציבור או גורם מטעם מוסד ציבור בדרישה לקבלת כספי דמי חסות המשולמים במקרים אלו מכספי הציבור, כלומר, דמי החסות ניתנים בצורת תגמול, לדוגמא: הטיית מכרז לטובת העברייני. סד"ח מהסוג הנ"ל עלול להביא לפגיעה באיכות התשתיות או איכות השירות הניתן, על ידי הרחקה או הרתעה של ספקים וקבלנים איכותיים מלהתמודד במכרז. ישנם מקרים בהם המכרז מתקיים באופן מסודר וחוקי והזוכים מאוימים על ידי עבריינים רק לאחר הזכייה. לדוגמא, [בחקירה שהגיעה לשלב הגלוי](#) עלה חשד לכאורה, כי גורמים עבריינים הקשורים למשפחת פשע פנו לזוכים במכרז פינוי והטמנת אשפה באזור הצפון והעבירו להם מסרים מאיימים כי יפגעו בהם במידה ולא יענו לדרישתם לשלם מאות אלפי שקלים בעקבות זכייתם במכרז. על פי החשד, הזוכים במכרז אשר חששו לחייהם ולחיי עובדיהם, נאלצו לסגור את המפעל ושילמו לסוחטים מאות אלפי שקלים באמצעות המחאות.
- כפי שעלה בהערכת הסיכונים הלאומית של רשויות האכיפה בישראל שפורסמה בנובמבר 2021 באתר הרשות⁴, קיימות מספר **נקודות תורפה מבחינת אכיפה התופעה**. קיימים מקרים בהם סד"ח מבוצע ללא הפעלת אלימות שאין לכך מענה חקיקתי, באופן היוצר קושי אכיפתי. בנוסף, עבירות הסד"ח מאופיינות בתת דיווח משום שהקורבנות חוששים לפנות למשטרה ולהתלונן. משמעות הדבר היא שככל הנראה ישנה הערכת חסר בכל הנוגע להיקפי עבירות הסד"ח, והנתונים נמוכים מהמצב בפועל. כמו כן, היעדר רגולציה הולמת לשמירה ללא רישיון בחוק חוקרים פרטיים ושירותי שמירה.

⁴ https://www.gov.il/blobFolder/dynamiccollectorresultitem/nra-enforcement-bodies-2021/he/periodic-docs_nra_enforcement_bodies_2021.pdf

טיפולוגיות הלבנה של דמי החסות

הכספים המופקים מעבירות סחיטת דמי החסות, מולבנים במקרים רבים באמצעות המערכת הפיננסית. עבירות סד"ח מייצרות תמורה הניתנת בין היתר, במזומנים, המחאות, והעברות.

להלן יפורטו מספר דוגמאות לטיפולוגיות שזוהו בארץ בשנים האחרונות להלבנת כספים שהופקו מעבירות סד"ח. ברובן מדובר בטיפולוגיות מוכרות ונפוצות.

1. **שימוש בחברות נותנות שירותים, בדגש על שירותי שמירה** - כאמור לעיל, אחד הדפוסים לביצוע עבירות סד"ח הנו כפיית שירותים ובעיקר שירותי שמירה. במקרים רבים גובי דמי החסות משתמשים בכסות של מתן שירותי שמירה באמצעות חברות לגיטימיות בעלות רישיון למתן שירותי שמירה שהם בעצמם רשומים כבעלים שלהם או לחילופין שכירים בהן **ובכך מקנים לתשלומים אלה חזות חוקית**. במקרים אלה, יבוצעו תשלומי דמי החסות באופן שיטתי לחברות השמירה באמצעות מזומנים, שיקים או העברות בנקאיות **והכספים יופקדו לא פעם בחשבונות המנוהלים על שם חברות שמירה, על ידי הבעלים בחברת השמירה או אנשים מטעמו שאינם קשורים לחברה**.

פעמים רבות משרד הכלכלה, הגוף האחראי על רישוי ורישום חברות שמירה, דוחה את בקשתם של דורשי דמי החסות להקים חברת שמירה בבעלותם (עקב עבר פלילי) ולכן הם משתמשים באנשי קש כבעלים בחברה.

לדוגמא: כתב אישום הוגש נגד ארגון פשע מאזור הצפון בגין קבלת דמי חסות בסך מיליוני ₪ מבעלי עסקים בצפון עבור שירותי שמירה שלא סופקו. דמי החסות שנגבו הועברו לארגון באמצעות חברות שמירה ונש"פים.

2. **שרשור (ריבוי) חברות** – העבריינים משתמשים לעיתים בכמה חברות על מנת להרחיק את עצמם ולטשטש את מעורבותם במעשי הפשיעה. נוכל לראות פעילות (לכאורה פיקטיבית) בין כמה חברות מתחומים שונים, לדוגמא: חברות שמירה, חברות ניקיון וחברות כוח אדם שכביכול מסייעות בתיווך של העסקת עובדים. כלומר חברת שמירה תשתמש בשירותיה של חברת כוח אדם כקבלן משנה שלה והאחרונה תספק לה את השומרים. **כמו כן, ניתן יהיה לראות קשרים בין בעלי עניין בחברות השונות והעובדים בהם.**

לדוגמא: העברות זה"ב בסך עשרות מיליוני ₪ מועברות מחשבון חברה א' העוסקת במתן שירותי שמירה וניקיון לחברה ב' העוסקת במתן שירותי כוח אדם ושמירה, מיד עם העברתם הם נמשכים במזומן ובשיקים למוטבים שונים. כמו כן, אותרו שיקים שנוכו על ידי הבעלים של

חברה ב' שנמשכו מחשבון החברה לטובת מוטבים שונים שלמעשה היו הבעלים של חברה א'.

3. **זיוף והפצה של חשבוניות פיקטיביות** - קורבנות סד"ח נאלצים לשלם לחברות עבור שירותים שלא ניתנים להם כלל, או שלא ניתנים להם כפי שהוסכם בין הצדדים ומנגד, מונפקות חשבוניות פיקטיביות עבור העסקאות. לדוגמא: קורבנות סד"ח נאלצים לשלם לחברות שמירה תשלומים באופן קבוע ועקבי עבור שירותי שמירה שכלל לא ניתנים להם. אומנם בדרך כלל קיים חוזה פיקטיבי בין הסוחטים לקורבן, אך בפועל לא מועסק שומר באותו בית עסק/ אתר בניה. במקרים רבים מבוצעת הנפקת חשבוניות לחברות שאינן מופיעות בחוזה. **הנפקת החשבוניות הפיקטיביות מסייעות לעבריינים בהסוואות מקור הכספים ואת בעלי הזכויות בו.**

4. **פעילות מרובה מול נותני שירותים פיננסיים** - שיקים רבים המנוכים אצל נותני שירותים פיננסיים (נש"פים) נמשכים מחשבונות המנוהלים על שם החברות החשודות או מחשבונות המנוהלים על שם הקורבנות או חברות בבעלותם לפקודת החברות המעורבות בסחיטה או גורמים קשורים אחרים, לדוגמא: משיכות שיקים בגין תשלומי שכר כוזבים לפקודת עובדים בחברה החשודה. פעילות פיננסית זו מתבצעת על ידי העבריינים באמצעות נש"פ אחד או באמצעות מספר נש"פים, יתכנו גם נש"פים שהעבריינים יהיו בעלי עניין בהם, באופן מוסווה או גלוי. במקרים רבים ניתן להצביע על סממנים דומים של השיקים שנוכו: סכומים עגולים, שיקים עוקבים, המוטבים בשיק מועסקים בחברה והסבות שיקים לטובת נש"פים. **ברוב המקרים תמורת הניכיון ניתנת במזומן.**

לדוגמא: אותרו מספר דיווחים בלתי רגילים שהתקבלו ברשות בכמה חודשים רצופים ע"י אותו נש"פ המצביעים על פעילות של ניכיונות שיקים המשוכים מחשבונות בנק שונים של חברה X העוסקת במתן שירותי שמירה. הניכיונות בוצעו על ידי צדדי ג' בהיקפים של מאות אלפי ₪. השיקים נרשמו לטובת חברה Y העוסקת בשירותי כוח אדם וניקיון והוסבו לטובת חברה Z העוסקת באחזקה וניקיון. בהצלבת דיווח בלתי רגיל נוסף שהתקבל מנש"פ אחר עלה כי הבעלים בחברה Z ניכה שיקים המשוכים מחברה X לטובת חברה Y שהוסבו לטובת החברה בבעלותו. הנש"פ הוסיף בדיווח כי הבעלים בחברה נראה צעיר למדי וכי הגיע מלווה בגורם נוסף שנראה בקיא בהתנהלות הפיננסית.

5. **פעילות ענפה במזומנים** - קיימים מקרים בהם תשלומי דמי החסות משולמים במזומנים לסוחטים. תשלום המזומן מסייע לעבריינים לטשטש את מקורו ומקשה על גופי האכיפה להתחקות אחריו. כפי שצוין לעיל, גם תשלומי סד"ח המבוצעים באמצעות שיקים המנוכים אצל נש"פים בתמורה למזומן.

דוגמאות לדיווחים בלתי רגילים

ניתוח של הדיווחים הבלתי רגילים שהתקבלו במאגר הרשות בגין פעילות שנקשרה לחקירת סחיטת דמי חסות, העלה דפוסי פעולה אשר חזרו על עצמם: שימוש בחברות שמירה, שימוש בחברות כוח אדם, פעילות בהיקפים משמעותיים במזומנים, ניכיון שיקים אצל נש"פים, העברות בנקאיות, ופערים בין הדו"חות הכספיים להיקפי הפעילות בחשבון. חשוב לציין שחלק מהדפוסים קיימים בתופעות פשיעה ועבירות נוספות ויתכן קושי להבחין בין אם מדובר בסד"ח או בעבירה אחרת.

מטרת מסמך זה היא להעמיק את המודעות בקרב כלל הסקטורים הרלוונטיים לתופעה ולדפוסי הפעילות הפיננסית הקשורים בה באופן אשר יסייע לגופים אלו לאתר פעילות אשר קיים חשד כי הינה קשורה לעבירות של סחיטת דמי חסות, להעביר בגינה דיווח לרשות ולסייע בצמצום הסיכון להלבנת הון שמקורו בעבירות אלו. לשם כך יפורטו להלן מספר דוגמאות לדיווחים בלתי רגילים שאותרו במאגרי הרשות **במסגרת חקירת פרשיות סחיטת דמי חסות** ומתארים דפוסי הלבנת הון. דוגמאות אלו נועדו להקנות כלים שיסייעו בניטור פעילות חריגה על ידי הגופים הפיננסיים המדווחים, כמו גם הכוונת אופן עריכת הדיווחים המועברים לרשות בצורה תקינה, ברורה וממוקדת.

- בחשבון חברת XXX העוסקת בשירותי כוח אדם בתחום השמירה והניקיון מתנהלת פעילות המאופיינת ב**כניסת תקבולים בסך מאות אלפי שקלים** כל אחד מחשבונות בבעלות חברות כוח אדם אחרות. **בסמוך בוצעו משיכות שיקים לטובת חברות אחרות אשר הוסבו לפקודת נש"פים שונים**. בבירור הסניף מול בעל החשבון עולה כי החברה עובדת מול חברות רבות והוא אינו יודע אילו חברות מבצעות ניכיונות אצל נש"פים. הוצגו דו"חות וחוזים בפני הסניף, אך עדיין הפעילות אינה מובנת ומתאפיינת **במשיכות בסמוך להפקדות בסכומים עגולים וגבוהים** ולעיתים נעשים על ידי חלוקה **למספר שיקים לאותו גורם**. כמו גם נמצאה **אי התאמה בין דו"חות מע"מ להיקפי הפעילות בחשבון בהפרש של 50%**.

- בחשבון בבעלות חברת שמירה וניקיון הוצהר על מחזור פעילות של 250 אלף ₪, כאשר **בפועל מחזורי הפעילות הינם 3.5 מיליוני ₪**. בחשבון מתקבלים כספים מתאגידים שונים באמצעות שיקים והעברות, ומיד לאחר מכן **נמשכים שיקים לטובת נש"פים**. בבירור מול בעל החברה נמסר כי החברה פועלת גם כקבלן ראשי וגם כקבלן משנה ומקבלת כספים מחברות כוח אדם. לגבי הפעילות אצל הנש"פים הוסבר כי המוטבים מנכים אותם וזה לא בשליטתו. עוד טען כי בתחילת דרכו לא קיבל אשראי וניכה שיקים אצל גורם חוץ בנקאי.

בעל החברה התבקש להמציא דו"ח כספי, חשבוניות, חוזים ואסמכתאות נוספות. חלק מהאסמכתאות שהועברו לבנק גילו כי **הכנסותיו בשישה החודשים הקודמים לדיווח היה 20 מיליון ₪**. עוד צוין כי בעל החברה עבד כשכיר בעבר והייתה תקופה שלא עבד כלל על כן **היקפים כה גבוהים לא נראו סבירים**, במיוחד ללקוח חדש בענף ללא ניסיון או מומחיות בתחום. כמו כן, המשאבים הכלכליים להקמה ותפעול העסק לא היו ברורים. עוד ידוע כי בעל החברה מנהל חשבון פרטי בסניף אחר, בו הפעילות המתנהלת שולית ולא משקפת את רווחיו כבעל שליטה

בחברה וכוללת הפקדות מזומנים. הדבר העלה את החשד כי מדובר ב"איש קש" לניהול החשבון העסקי.

- בתאריך XXX הגיע לסניף עובר אורח וביקש לפתוח חשבון לחברה בבעלותו העוסקת בתחום האבטחה. עובר האורח ציין כי עבד כשכיר בחברת אלקטרוניקה ואינו מעורב בתחום ענף האבטחה. לצורך מסירת פרטים נעזר בחבר שפתח עבורו את החברה. הסניף ציין כי קיים חשש שהחשבון נפתח עבור גורם אחר וסרב לפתוח את החשבון.

- חשבון בבעלות שכיר. בהליך הכרת הלקוח הוצהר כי הלה עובד בתחום ההובלות. צוין כי בחשבון מתנהלת פעילות בניגוד להצהרת הלקוח הכוללת פעילות בלתי רגילה בסכומים גבוהים במזומן, העברות ושיקים וכספים נמשכים בסמוך להפקדתם. לחשבון מתקבלת משכורת מחברה העוסקת בתחום האבטחה.

- בתאריך XXX ביצע הלקוח בבית העסק חמישה ניכיונות שיקים עוקבים, כל אחד בסך ₪ 110,000 שנמשכו מחשבון חברת שמירה. השיקים נמשכו לטובת חברת כוח אדם.

נציין כי גם דיווחים רגילים מסייעים באיתור תופעת סחיטת דמי חסות. דיווחים בעלי דפוס דומה של ביצוע ניכיונות שיקים עוקבים ובסכומים עגולים בתדירות גבוהה מול מספר נותני שירותים פיננסיים עשויים להצביע על תשלומים בגין עבירת הסחיטה.

לדוגמא: התקבל דיווח בלתי רגיל לפיו עולה כי חשבון חברת X העוסקת במתן שירותי שמירה זוכה בהעברות זה"ב בסך מיליוני ₪ מחשבון חברת Y. מיד עם העברתם, הכספים נמשכים במזומן ובשיקים למוטבים שונים המוסבים לנש"פים. בהצלבת דיווחים רגילים שהתקבלו ברשות עולה כי השיקים נמשכו מחשבון החברה בסכומים עגולים ונוכו בעיקר באמצעות נש"פ Z.

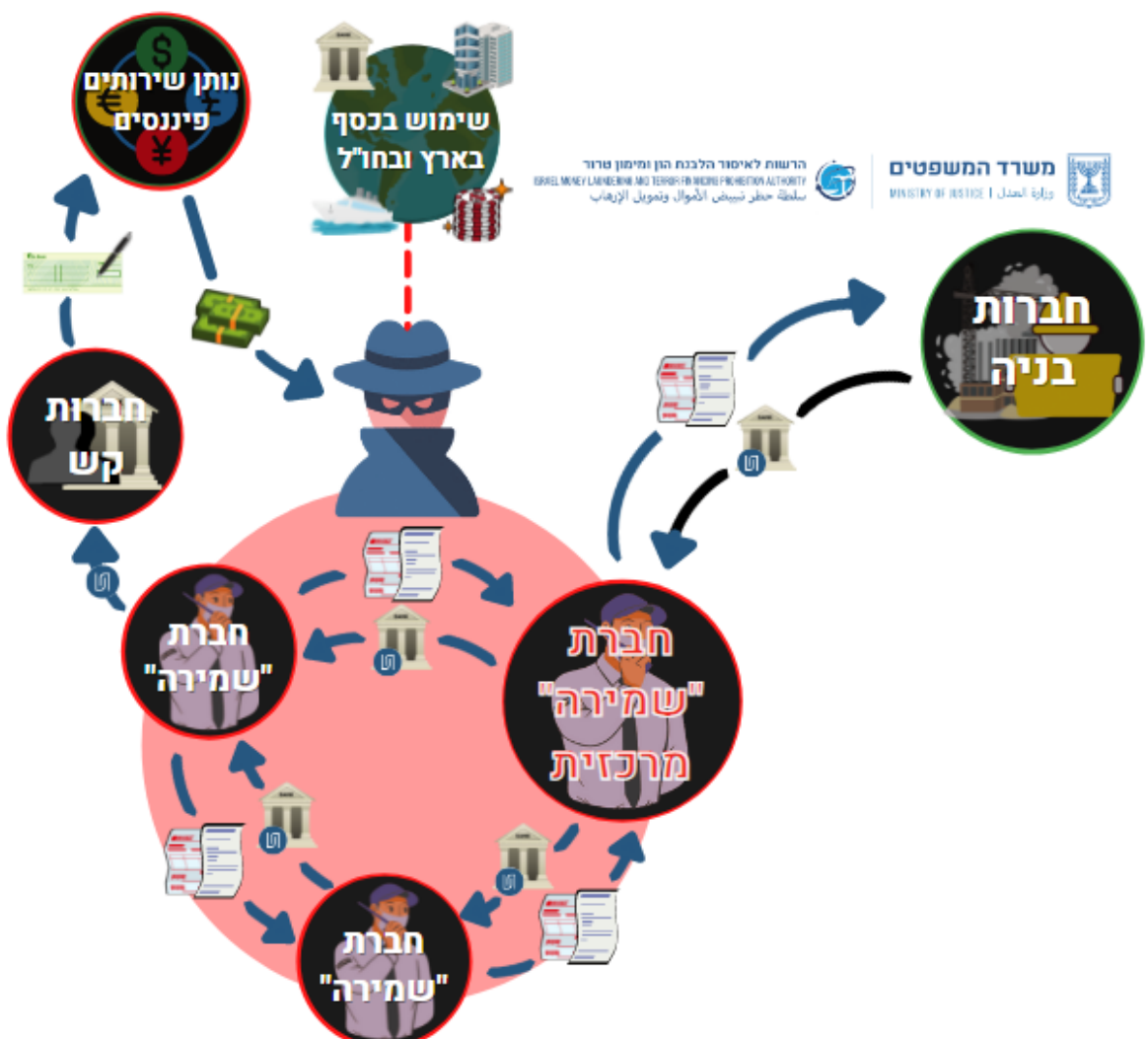
דוגמא לחקירה של פרשיית סחיטת דמי חסות

במסגרת החקירה עלה כי החברה המרכזית בפרשיה עסקה במתן "שירותי שמירה" באתרי בניה ברחבי הארץ, אך בפועל לא העסיקה שומרים והשתמשה בשירותיהן של חברות נוספות. בחלק מהאתרים לא הוצבו שומרים כלל ובאחרים הועסקו שומרים דרך "חברות משנה", שלא עומדות בתנאי הרישיון או בחוזה ההתקשרות. החברה קיבלה את ההזמנות לשירותי השמירה באמצעים של אלימות וסחיטת דמי חסות.

החשודים העיקרים שלטו במארג חברות שלכאורה סיפקו אחת לשנייה שומרים כקבלני משנה אך בפועל השתמשו בחשבוניות פיקטיביות ככיסוי לסכומי הכסף שעברו בחשבונות הבנק ביניהן. לאחר מכן, הכספים הועברו לחברות קש ומהן נמשכו שיקים שנוכו אצל נש"פים בתמורה למזומנים שהגיעו לידיהם של החשודים המרכזיים. לבסוף, החשודים השתמשו בכסף שהולבן והוטמע לשימושם הפרטי בארץ ובחו"ל.

הרשות העבירה דיווחים בלתי רגילים ורגילים רבים שהתקבלו על ידי הגופים המדווחים ותרמו רבות לחקירת הפרשיה ובניית תמונת המודיעין: מיפוי דפוסי פדיון השקים של החברות החשודות והיקף פעילותן, זיהוי הנש"פים המעורבים באירוע ואיתור של מסלולי הלבנת הון נוספים הקשורים לחשודים ולחברות הקשורות אליהם.

הלבנת הון באמצעות חשבוניות פיקטיביות - שימוש בחברות "שמירה"

דגלים אדומים

כאמור לעיל, סחיטת דמי חסות הינה עבירת חשיפה בה כמעט ואין מתלוננים. במקרים אלו, למידע הפיננסי נודעת חשיבות רבה כאמצעי לאתר הלבנת הון הקשורה בכספים שהופקו בעבירה זו, כאמצעי לאתר את מבצעי העבירה.

הדגלים האדומים נועדו לסייע לגופים המדווחים בזיהוי פעילות פיננסית המבוצעת על ידי העבריינים או מלביני ההון בפועלים בשירותם ולשפר את יכולתם להעביר דיווחים בלתי רגילים בגין הפעילות שזוהתה. הדגלים האדומים המפורטים מטה יתכן ויצביעו על פעילות הקשורה בסחיטת דמי חסות.

יובהר, כי דגל אדום בא **להצביע** על סיכון לקיומה של פעילות הלבנת הון, אך אין בקיומו כדי להעיד בהכרח כי מבוצעת פעילות זו. עם זאת, ככל שקיימים דגלים רבים יותר גובר החשש כי אכן מדובר בפעילות בעלת זיקה להלבנת הון הקשורה לתופעה העבריינית. עוד חשוב להבהיר כי הרשימה שלהלן אינה מהווה רשימה מלאה או סגורה.

🚩 **פעילות ענפה מול נש"פים** - פעילות אינטנסיבית מול נש"פים של גורם או חברה העוסקים בתחום השמירה, כוח אדם או ניקיון. הפעילות כוללת ניכיונות שיקים רבים ופעילות במזומנים.

🚩 **פעילות תדירה בשיקים** - השיקים המופקדים בחשבון (פרטי או נש"פ) הינם שיקים עוקבים, בסכומים עגולים, מוסבים לנש"פים.

🚩 **פעילות סיבוביות** - הפקדות כספים בחשבון ומשיכתם בסמוך להפקדה.

🚩 **חברות בתחומי עיסוק מסוימים** - תחומי הפעילות העיקריים של חברות אשר שמשו לגביית דמי חסות הן חברות שמירה, כוח אדם וניקיון. לפיכך נדרשת ערנות רבה יותר ביחס לפעילותן הפיננסית של חברות העוסקות בתחומים אלו (בדגש על חברות חדשות או כאלו שאינן מוכרות).

🚩 **חשבון החברה מנוהל עבור אחר** - הלקוח מלווה על ידי צד ג', אשר נחזה להיות קשור לחברה או לפעילות בחשבונה.

🚩 **חשבון החברה מנוהל עבור אחר** - הלקוח חסר ניסיון וידע בתחום העסקי, אינו בקיא בפעילות הפיננסית של החברה או נראה שאינו הבעלים של החברה (צעיר מדי, הון עצמי נמוך, חסר ידע בניהול חברה).

🚩 **התנהלות חריגה מצד הלקוח** - הלקוח אינו מספק הסברים הולמים לפעילותו.

🚩 **אי הצגת מסמכים תומכים בפעילות הלקוח** - הלקוח נמנע ומתחמק מלהציג מסמכים התומכים בפעילותו, או בפעילות החברה.

🚩 **אי התאמה בין פרופיל הלקוח לפעילות בחשבון** - הלקוח אינו בעל יכולת כלכלית התואמת את היקפי הפעילות בחשבון.

🚩 **מחזור פעילות חריג** - קיימים הפרשים מהותיים בין מחזורי הפעילות המדווחים למע"מ לבין מחזורי הפעילות בחשבון, או לחילופין מחזור הפעילות אינו תואם את ההצהרה בהליך 'הכר את הלקוח'.

- 🚩 **התנהלות חריגה בתאגיד** - חילופי מנהלים ודירקטורים בתדירות גבוהה. בדגש על חברות העוסקות בתחומים המוכרים כנפוצים בהנפקת חשבוניות מס פיקטיביות.
- 🚩 **פעילות עסקית בין חברות בבעלות אותו הלקוח** - כאמור לעיל, לעיתים העבריינים משתמשים במספר חברות בבעלותם הפועלות בתחומים שוני כדי לטשטש את מקור הכספים.
- 🚩 **שותפות עסקית חשודה** - כאשר חברה עסקית מוכרת נכנסת לשיתוף פעולה עם חברה "חשודה" (ללא פעילות עבר משמעותית, חסרת מוניטין וכו'), ובייחוד כאשר שיתוף הפעולה הוא סביב זכייה במכרז ציבורי.
- 🚩 **מכרזים - העברות לצד ג'** - חברה או גורם פרטי מעבירים סכומי כסף משמעותיים לצדדים שלישיים בלתי קשורים, בסמוך לזכייה במכרז.